

Atter en dødshelg i våre fjell. To menn i tjueårene omkom i forbindelse med snøskuterkjøring i Sølénfjellet. Det var natt til søndag at flere ungdommer hadde samlet seg ved foten av det kjente Sølénmassivet for å konkurrere om hvem som kunne kjøre lengst oppover den bratte fjellsiden. Dessverre endte dette i en tragisk dødsulykke. "Helt vanvittig" uttaler lensmann i Rendalen Martin Høye, som ikke vil si noe om det er mistanke om promillekjøring. <http://www.youtube.com/watch?v=sNQ4UuYknjw>

Dette er en ingress fra Østlendingen den 21. mars 2023. (Neida, det er ingen trykkfeil...). Nedenfor følger flere fra både lokale, riksdekkende og utenlandske medier denne vinteren. I 2023 er det vanlig å illustrere artikler med linker til nettet. (Hendelsene har sitt "utspring" i vedtaket som ble fattet av Stortinget den 21. mars 2013, altså 10 år før. Dokument 8-forslagene om endring av lovverket knyttet til motorferdsel i utmark var starten på en prosess som etter hvert levde sitt eget ukontrollerbare liv, og som fikk uante konsekvenser).

Livsfarlig lek med snøskuter langs Ljøra. Fredag kveld var en ung jente nær ved å miste livet i forbindelse med snøskuterkjøring på åpent vann ved Faksen i Ljøraelva. Hun var passasjer bakpå en skuter som tok fart på isen for deretter å kjøre oppover den åpne råken i elva. Denne leken gikk helt galt og jenta havnet uti. Heldigvis ble hun dratt opp av det iskalde vannet i siste liten. "Nå må noen sette en stopper for denne galskapen" sier en opprørt mor. <http://www.youtube.com/watch?v=hPqJvE-5njc>

Det var mange tilsvarende saker denne vinteren. Men, det var og annet skuterstoff...

Fri flyt i Femundsmarka. Hedmark Fylkeskommune måtte inngå et kompromiss med den lokale skuterforeningen i Engerdal angående skuterkjøring i nasjonalparken. "Dette er en seier for oss som er glade i naturen" sier leder i snøskuterforeningen Mads Kvilthen. "Nå kan vi endelig kjøre skuter til islagte vann og over snødekte vidder uten at storsamfunnet skal bry seg" jubler samme Kvilthen. "En lang kamp er tapt, men nå blir det altså lov å kjøre snøskuter fritt i Femundsmarka" medgir Randi Holgersen hos fylkeskommunen. Hun presiserer dog at forliket kun gjelder på snødekt mark. <http://www.dt.se/nyheter/alvdalen/1.5523582-skoterregler-i-samforstand>

som ble tett fulgt av denne!

Tollbetjent Ingar Berget ved Østby Tollstasjon gjorde store øyne da han åpnet kapellet på en gjensatt snøskuterhenger mitt i skogen ved grensetraktene mot Støa i Trysil. Historien startet like ved den kommunale snøskutertraséen, som forbinder det norske og svenske ledssystemet, der en revejeger oppdaget en skuterhenger. Revejegeren varslet politiet, men de hadde ikke kapasitet til å følge opp saken. Han tok derfor kontakt med tollvesenet som dro ut for å undersøke. "Ja, jeg ble jo litt nysskjerrig" innrømmer Berget og fortsetter "Det er ikke hver dag vi finner 150 kg hasj i Trysilskogene. Dette er nok bare toppen av isfjellet når det gjelder smugling. Det er helt umulig å overvåke alle de offentlige

og private skuterledene som nå er regulert i kommuneplan og etablert på tvers av riksgrensen".

Som seg hør og bør så graver også våre fremtidige journalister.

En svensk undersøkelse som ble presentert i Nya UG på SVT i går viser at gjennomsnittsvekten hos svensk ungdom har økt kraftig de siste tjue år, i tillegg til at muskel- og skjelettplager tiltar radikalt allerede fra tenårene. Forskerne mener dette skyldes at unge svensker har blitt mindre og mindre fysisk aktive de siste fire tiår. "Det at barn og unge i en årrekke nå har kjørt snøskuter og ATV fremfor å gå, sykle eller bruke ski, kan være en årsak til fedme og nedsatt funksjonsevne" sier professor Ljungström ved Uppsala Universitet. "En slik stigmatisering av en utsatt gruppe er direkte smakløst! Det å antyde noe slikt hører ikke hjemme i en alvorlig samfunnsdebatt" tordner Tony Kvarnsson i SSSF (Svenska snøskuterförbundet). http://www.youtube.com/watch?v=h3t0_o8kHCY

Men enda mer alvorlig er dette!

Vinteren 2023 ble et tragisk rekordår når det gjelder snøskuterulykker. Hele 14 personer omkom i Norge i forbindelse med snøskuterkjøring. De aller fleste var menn i alderen 20 til 45 år, og blodprøver tatt av de forulykkede viser at nær halvparten var påvirket av alkohol. I tillegg kommer en lange rekke skader som medfører sykemeldinger og invaliditet. Forsikringsselskapene reagerer med økte premier, noe som også går ut over det store flertallet som ikke bedriver denne aktiviteten. Forskning viser at Norge som nasjon pådrar seg kostnader i størrelsesorden 1,2 milliarder kroner hvert år som en direkte følge av snøskuterkjøring. "Dette er ikke holdbart, og argumentet om at snøskutertrafikken bidrar til økt aktivitet og arbeidsplasser i distriktene holder ikke" sier miljøpolitisk talsmann i Unge Høyre, Gerhard N. Astrup. <http://tidsskriftet.no/article/1298454>

Det kan medføre tøffe tak å påse at regelverket blir fulgt.

En fjelloppsynsmann i Sirdal ble påført alvorlige skader i forbindelse med et rutineoppdrag for SNO. Det var for 3 uker siden at fjelloppsynsmannen var ute og patruljerte noen fjellområder der det ikke var åpnet for snøskuterskjøring. Inne på fjellet påtraff han en gjeng unge menn som drev villmannskjøring. Han klarte etter hvert å få kontakt med disse og ville ha personalia. I stedet fikk han regelrett bank, og ikke bare det, de kjørte også over ham med skuterne! Fjelloppsynsmannen pådrog seg alvorlige skader i ansiktet og brudd i flere ribbein. Saken ble anmeldt, men ved Agder politikammer blir det opplyst at den høyst sannsynlig vil bli henlagt. "Slike saker er nesten umulig å etterforske i og med at vitner ikke finnes, og de som utfører slike handlinger er dekket med heldekkende dresser og hjelmer" kommer det fra en oppgitt anonym politibetjent.

Utenlandske tidsskrifter viser også sin interesse. Denne er hentet fra et tysk friluftsmagasin og skrevet av den noe selvopptatte Henry Kleine. (Av hensyn til de som ikke behersker det tyske språk er teksten oversatt).

Norge, selve symbolet på friskhet, sunnhet og stillhet, i skjønn og urørt natur, har nå åpnet for noe besynderlig. De vil selge en type naturopplevelser til oss mellomeuropeere som innebærer at vi skal transporteres rundt i ødemarken på motorkjøretøyer. Jaha, du nordmann, det er vel ikke akkurat mer motorstøy vi etterspør hvis vi til Norge vil dra.

Jeg var så heldig at jeg var i Norge som gjestejeger på et elgjaktlag i Elverum så langt tilbake som i 2012. Der fikk jeg være med ut i skogen og ble plassert på post ved et idyllisk skogsvann. I to timer satt jeg der, og det var to av de skjønneste og mest overraskende timene i mitt liv. Det var ikke én lyd å høre som ikke kom fra naturen!! Noe jeg nesten ikke trodde var mulig. Dette er en prima salgsvare til oss oppjagede og stressede tyskere tenkte jeg, men nå skal denne muligheten erstattes med motordur og eksos. I en tid da norske myndigheter foreleser for omverden om hvor viktig det er med grønn og bærekraftig industri så forundrer det meg at turismen skal baseres på det motsatte...

...ingresser i tyske magasiner er ofte lange så alt er ikke oversatt, men tegninga er lett å lese.

Til slutt i denne runden tar jeg med litt fra den kommunale saksbehandlingen i fra Åsnes kommune, referert av Glåmdalen våren 2023.

Rådmannen i Åsnes måtte innrømme ovenfor politikerne i kommunestyre at de var tvunget til å gjøre drastiske prioriteringer. Slik det nå er så har kommunen pådratt seg store driftskostnader forbundet med den nye snøskuterleden over til Sverige. De gamle ledene måtte erstattes på grunn av større hastighet og endrede høykamsmatter på skuterne. I tillegg kom og kravet fra skuterforbundet om bedre grunnarbeid slik at de kan starte sesongen tidligere. Drift- og vedlikeholdskostnader knyttet til den nye traséen, herunder planering og søppelrydding om sommeren, beløper seg til kr. 800 000,-. Dette finansieres ved trasé-avgift (kr. 70 000,-) og kommunens frie midler, idrettsfond og kraftfondet (kr. 730 000,-). Dessverre, sier rådmannen, må vi legge ned svømmetilbudet til barne- og ungdomsskolen, og nærmiljøanlegget med hoppbakke og lysløype må basere sin drift ved hjelp av private bidrag. SV sin eneste representant var fortvilet og etterspurte hvor det ble av det rikspolitiske kravet fra 2012 om at folkehelsebegrepet skulle vurderes og inntas i all kommunal saksbehandling. Rådmannen svarte ærlig og innrømmet at dette var nok rikspolitiske ønskedrømmer, og de blir da heller ikke fulgt opp verken med statlige midler eller i motsatt fall, sanksjoner mot kommunene.

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=10101124>

Ja, kjære leser, dette var en liten smakebit av fremtiden hvis en vil endre dagens lovverk kring motorferdsel i utmark. Ingenting ovenfor er overdrevet. Ingressene er av

undertegnede gjort "tabloide", men jeg kan gå god for at innholdet speiler virkeligheten. Mye er selvopplevd, resten kan dere se og lese selv via de vedlagte linker.

Det er viktig å være klar over at det er et støyende mindretall som ønsker endring. Det store flertallet i vårt land er fornøyde med dagens lovgivning. Det å gi kommunene større råderett i denne saken er en meget farlig veg å gå. For de som er i tvil så kan dere ta kontakt med fylkesmannen i Hedmark og spørre hvordan skuterpraksisen nå er i Engerdal kommune. En kommune der de har en forholdsvis lang fortid med liberal skuterpolitikk.

Vi som bor langsetter grensen ser hvordan dette vanviddet arter seg. De av oss som vil bruke vinteren til aktiviteter, basert på at man tar seg ut i naturen ved egen hjelp, blir fortrenget. Det finnes ingen, gjentar ingen, sammenhengende utmarksområder verken i Värmland, Dalarna eller Jämtland som ikke er berørt av skuterkjøring. Dette er regelrett voldtekt av naturen. Svenske myndigheter var ekstremt naive den gangen de åpnet for noe man trodde var snøskuterkjøring i kontrollerte former. Svenskene tok grundig feil og angrer bittert nå!

Og, dette er sakens kjerne, skuterkjøringen handler om å flytte motorleken fra landevegen og ut i naturen over fjell og åpne vidder. Innenfor de lover som gjelder i dag går det fint å kjøre opp langrennsløyper, transportere folk og gods inn i hytteområder, vedkjøring og annen nyttekjøring. Det er derfor ingen grunn til å endre dagens regelverk. En test på hva de egentlig vil, disse skuterfantastene, er å si: ja, dere kan få kjøre fritt, men skuterne skal plomberes til å kunne gjøre maksimalt 30 km/h. Dette er mer enn nok til å kunne utføre de oppgavene som skuterene er tenkt til, og i tillegg kommer de seg ut i naturen. Svaret vil dog være at dette er helt uinteressant!

De som ønsker, og vil høre eller se med egne øyne hvordan "fremtiden" kan bli, er velkomne til å ta kontakt på mail: torgal.saetre@trysileiendom.no eller mobil: 95 77 95 58.

Trysil, 08.03.13

Torgal Sætre

Tryssling